

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона је члан 97. тачка 9. Устава Републике Србије, према коме Република Србија уређује и обезбеђује систем заштите и унапређења животне средине.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА И ЦИЉЕВИ КОЈИ СЕ ОСТВАРУЈУ

У складу са Уставом, Република Србија уређује систем заштите животне средине *Законом о заштити животне средине* („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09–др. закон, 72/09–др. закон и 43/11-УС) и посебним законима и подзаконским актима. *Законом о заштити природе* („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10 и 91/10 - испр.) уређује се заштита и очување природе и природних вредности, биолошке, геолошке и предеоне разноврсности као дела животне средине на начин и под условима утврђеним законом. Природа и природне вредности уживају посебну заштиту, као добра од општег интереса за Републику Србију. Законом су уређени су: циљеви и начела заштите природе и природних вредности у овире основних одредаба (чл. 1-7); заштита природе (члан 7-27); заштићена природна добра (члан 27-41); поступак проглашавања заштићених природних добара (члан 41-51); планирање и управљање заштићених подручја (члан 51-71); заштита и очување дивљих врста (члан 71- 97); заштита покретних заштићених природних докумената (члан 97-100); организација заштите природе (члан 101-105); знак заштите природе (члан 105-107); финансирање заштите природе (члан 107-109); чување заштићених подручја (члан 109-111); документи заштите природе (члан 111-115); приступ информацијама и учешће јавности (члан 115-117); надзор (члан 118-124); надлежност за решавање о жалби (члан 124); казнене одредбе (члан 125-130); прелазне и завршне одредбе (члан 130-135).

Разлози за доношење закона састоје се у потреби за:

- Усклађивањем са међународним обавезама преузетим потврђеним међународним уговорима у области заштите биолошке разноврсности и прекограничног промета дивљим врстама:
 - Закон о потврђивању Конвенције о биолошкој разноврсности („Службени лист СРЈ, број 11/01- Међународни уговори);
 - Закон о потврђивању Конвенције о међународном промету угроженим врстама дивље флоре и фауне („Службени лист СРЈ, број 11/01- Међународни уговори)
- Усклађивањем са прописима ЕУ у области заштите природе:
 - Директива Савета 92/43/ЕЕЗ о заштити природних станишта и дивљих биљних и животињских врста;
 - Директива Савета 79/409/ЕЕЗ о очувању дивљих птица;
 - Директива Савета 1999/22/ЕЗ о држању дивљих животиња у зоолошким вртovima;
 - Уредба Савета 338/97/ЕЗ о заштити фауне и флоре регулисањем њихове трговине.

- Усклађивањем Закона о заштити природе са другим системским законима којима се уређује буџетски систем тј. *Законом о буџетском систему* („Службени гласник РС”, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13 и 63/13-испр.), односно предложеним изменама закона о заштити животне средине;
- Усклађивањем закона са *Законом о престанку важења Закона о Фонду за заштиту животне средине* („Службени гласник РС”, број 93/12);
- Обезбеђивањем функционисања буџетског система и финансирања заштићених подручја.

Решења предвиђена *Законом о изменама и допунама Закона о буџетском систему* („Службени гласник РС”, број 93/12) упућују на потребу установљавања плаћања таксе уместо накнаде за прикупљање и процену информација неопходних за издавање акта о условима заштите природе, као и ревизију извора финансирања заштите природе, односно коришћење средстава на име компензацијских мера, односно изворе финансирања.

Решење о укидању статуса Фонда усвојено је доношењем Закона о престанку важења Закона о Фонду за заштиту животне средине. Закон о престанку важења Закона о Фонду за заштиту животне средине („Службени гласник РС”, број 93/12) донет је 25. септембра 2012. године и ступио је на снагу 29. септембра 2012. године. Собзиром на ступање на снагу Закона о престанку важења Закона о Фонду за заштиту животне средине који је условио ревизију целокупног система финансирања који се до сада функционисао преко Фонда за заштиту животне средине, као и собзиром на наменско коришћење средстава остварених од накнада у систему заштите животне средине и постојања потребе да се поједини буџетски приходи, расходи и издаци воде одвојено, решења предвиђена *Законом о изменама и допунама Закона о буџетском систему* („Службени гласник РС”, број 93/12) упућују на финансирање путем Буџетског фонда, као евиденционог рачуна у оквиру главне књиге трезора.

Како се према досадашњем систему финансирање заштићених подручја вршило, између осталог, и из средстава Фонда за заштиту животне средине, а собзиром на престанак рада Фонда, измене и допуне Закона о заштити природе имају за циљ и усклађивање са предложеним изменама и допунама Закона о заштити животне средине, којима се предвиђа оснивање Буџетског фонда за заштиту животне средине. Такође, у том смислу је и потреба за ревизијом одредаба које се односе на коришћење средстава на име компензацијских мера.

Циљ је заштита природних станишта, заштита фауне и флоре у прекограничном промету, трговини и узгоју, адекватно држање животиња у зоолошким вртovima, унапређивање надзора, односно контроле који врше надлежне инспекције, полицијски и царински органи. Да би се остварили наведени циљеви неопходно је унапредити постојећи правни оквир у области заштите природе са обавезама које произилазе из потврђених међународних уговора и захтева ЕУ, попуњавањем правних празнина, односно прецизирањем важећих материјално-правних решења.

III ОБЈАШЊЕЊА ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТРУМЕНТА

Чланом 1. прецизније су дефинисани поједни изрази који су усклађени са изразима коришћеним у ратификованим међународним уговорима у области заштите биодиверзитета (Конвенција о биолошкој разноврсности, Бернска конвенција, ЦИТЕС конвенција и ЕУ прописи у области заштите природе).

Чланом 2. прецизније се дефинишу субјекти заштите природе.

Чланом 3. врши се попуњавање правне празнине након стављања ван снаге одредаба Закона о националним парковима које се односе на давање сагласности на секторске планове и основе. Овим чланом прописано је да се основе, планови и програми управљања и коришћења природних ресурса и добара у рударству, енергетици, саобраћају, водопривреди, пољопривреди, шумарству, ловству, рибарству, туризму и другим делатностима од утицаја на природу, а који обухватају заштићено подручје или чије спровођење може имати значајан негативан утицај на циљеве очувања и целовитости еколошке мреже, доносе уз претходну сагласност министра надлежног за послове заштите животне средине и министра надлежног за послове пољопривреде, шумарства, ловства, рибарства, водопривреде, рударства и грађевинског земљишта, коришћења природних ресурса у заштићеним подручјима. Основе, планови и програми морају бити усаглашени са планом управљања заштићеног подручја.

Предлогом допуне члана 8. важећег закона утврђује се надлежност министарства надлежног за заштиту животне средине за давање сагласности на секторске планове и програме коришћења природних ресурса у заштићеним подручјима и подручју еколошке мреже, посебно имајући у виду обавезу усаглашавања преузетих и транспонованих међународних обавеза и ЕУ законодавства у области заштите природе, као и праћење испуњености услова који се дају у поступку доношења истих у складу са законом и релевантним међународним уговорима. Такође, при томе треба имати у виду да су стављањем ван снаге Закона о националним парковима, укинуте надлежности министарства надлежног за послове заштите животне средине у погледу давања сагласности на секторске планове и основе коришћења флоре, фауне, шума, вода и грађевинског земљишта у националним парковима на које сагласност дају и министри надлежни за пољопривреду, водопривреду, шумарство, ловство, рибарство, грађевинарство и сл. Ово је значајан институт усаглашавања обавеза очувања типова станишта и станишта врста од националног и међународног значаја као и одрживо коришћење природних ресурса и грађевинског земљишта у заштићеним подручјима и подручју еколошке мреже у привредне/развојне сврхе.

Чланом 4. допуњена је садржина акта о условима заштите природе.

Чланом 5. предложена је измена члана 10. закона увођењем врста планског документа «Стратегија» који је од посебног значаја усаглашавања поступка стартешке процене утицаја на подручје еколошке мреже и еколошке коридоре на националном и регионалном нивоу планирања. Овај члан је у целини ближе усаглашен са Чланом 6. ЕУ Директиве о стаништима. Такође, дат је предлог спровођења поступка оцене прихватљивости, редефинисањем важећег става 2. овог члана ради прецизнијег уређења овог поступка и целисходнијег утврђивања поступка у целини који ће бити ближе регулисан прописом Владе.

Чланом 6. прецизирана је одредба члана 12. закона која се односи на коришћење средстава на име компензацијских мера, а преко Буџетског фонда за заштиту животне средине

Чл. 7. и 8. предлаже се измена чл.15. и 16. закона који се редефинише у целини ради прецизнијег утврђивања обавеза заштите станишта у складу са ЕУ Директивом Савета 92/43/ЕЕЗ о очувању природних станишта и дивље флоре и фауне као и ЕУ Директивом Савета о очувању дивљих птица, и другим потврђеним међународним уговорима.

Сагласно Директиви о станишти очување представља низ мера које су неопходне да би се одржавала или обнављала природна станишта или популације врста дивље фауне и

флоре на одговарајућем станишту нарочито она којима прети опасност од нестанка у подручју њихове природне распрострањености или она станишта која представљају изузетне примере типичних карактеристика једног или више од пет следећих биогеографских региона алпског, атланског, континенталног, макаронезијског и медитеранског. Те врсте станишта су наведене или могу бити наведене у Анексу I Директиве о стаништима

Истим чланом предложено је и утврђивање приоритетних станишта која означавају врсте природних станишта којима прети опасност од нестајања а која постоје на територији Републике Србије и у вези са чијим очувањем Заједница има посебну одговорност у смислу величине подручја њиховог природног распрострањања које се налази на територији чланица.

Сходно томе, статус очувања природног станишта означава збир утицаја који делују на природно станиште и његове карактеристичне врсте који могу утицати на његову дугорочну природну дистрибуцију, структуру и функције, као и на дугорочни опстанак његових карактеристичних врста у оквиру територије чланица. Имају у виду и то да је Законом о заштити природе прихваћена обавеза транспонована ЕУ Директиве о стаништима и Директиве о птицама, предложено је прецизирање члана 16. ради целисходнијег усклађивања дефиниција и терминологије у складу са ЕУ Законодавством, као и обавезама које произилазе из истих.

Чланом 9. прописано је да се очување генетичке разноврсности и коришћење генетичког материјала аутохтоних дивљих врста спроводи у складу са начелима праведне расподеле користи од коришћења генетичких извора. Полазећи од тога да је принцип праведне и једнаке расподеле користи које произилазе из коришћења генетичких ресурса један од кључних циљева Конвенције о биолошкој разноврсности и да Протокол о приступу генетичким ресурсима и праведној и једнакој расподели користи које произилазе из њиховог коришћења (Нагоја Протокол) тежи имплементацији предметног циља у складу са Конвенцијом, а с обзиром на то да је Република Србија у септембру 2011 године потписала овај протокол и има намеру да га ратификује, уведе се начела праведне и једнаке расподеле користи које произилазе из коришћења генетичких ресурса.

Чланом 10. врши се терминолошко усклађивање појма строго заштићених и заштићених дивљих врста у складу са ЦИТЕС конвенцијом и ЕУ прописима.

Чл. 11. и 12. Редефинисани су чл. 38. и 39. Закона ради прецизнијег дефинисања обавеза успостављања еколошке мреже, односно односно дефинисања разлога за успостављање еколошке мреже, као и подручја од националог значаја и подручја од међународног значаја посебно имајући у виду чињеницу да у састав еколошке мреже Републике Србије улазе и подручја европске еколошке мреже Натура 2000 и подручја Пан-европске еколошке мреже Емералд мреже. Допуњена је обавеза утврђивања листе врста у складу са ЕУ Директивом о стаништима из Анекса 1, као и обавеза утврђивања критеријума који ће бити дефинисани изменама и допунама Уредбе о еколошкој мрежи, чија је израда у току.

Чланом 13. предвиђена је измена и допуна члана 41а у делу који се односи на проглашење заштићеног природног подручја. Ако се заштићено подручје налази на територији две или више јединица локалне самоуправе. у том случају надлежни органи тих јединица локалне самоуправе споразумно одлучују о начину проглашења, заштити и развоју заштићеног подручја и о томе претходно обавештавају министарство.

Чланом 14. врши се усклађивање терминологије која се односи на дивље врсте, односно овлашћене научне или стручне организације у погледу проглашавања строго заштићених и заштићених дивљих врста.

Чланом 15. ближе је уређен регистар заштићених природних добара и вођење регистра.

Чланом 16. прецизније је дефинисан поступак накнаде штете коју су нанеле строго заштићене и заштићене дивље врсте. Оштећено лице ангажује вештака који на месту штетног догађаја чињенице које су значајне за установљење настанка штете, узрочника и висину штете, о чему вештак саставља записник. Ако оштећено лице уредно пријави штету, а вештак не обави увиђај у року од три дана од пријема пријаве, оштећено лице може у даљем року од петнаест дана поднети Министарству, односно надлежном органу аутономне покрајине захтев за накнаду штете. Облик накнаде и/или износ накнаде штете утврђује се споразумно између Министарства, односно надлежног органа аутономне покрајине и оштећеног лица на основу записника из става 3. овога члана, одштетног ценовника и критеријума за израчунавање накнаде штете. У случају спора о накнади штете одлучује суд. Тужба за накнаду штете може се поднети у року од 60 дана од дана доношења одлуке Министарства, односно надлежног органа аутономне покрајине. Министар прописује поступак спречавања и накнаде штете од животиња строго заштићених дивљих врста, вођење евиденције о предметима за накнаду штете, допуштене радње и захвате ради спречавања штете, критеријуме за спровођење додатних мера у циљу спречавања штете, односно одобравање трошкова њиховог спровођења, облик накнаде штете, износе накнаде штете (одштетни ценовник) и критеријуме за израчунавање накнаде штете.

Чланом 17. прцизирано је да се финансирање заштићеног подручја врши и из средстава Буџетског фонда за заштиту животне средине, у складу са предложеним изменама и допунама закона о заштити животне средине.

Чланом 18. врши се усклађивање терминологије која се односи на дивље врсте.

Чл. 19. до 23. врши се прецизирање овлашћених научних или стручних организација у погледу дозвољених радњи са строго заштићеним дивљим врстама, односно уношења алохтоних врсти.

Чланом 24. прецизирано је премештање живих примерака аутохтоних дивљих врста.

Чланом 25. прецизно су дефинисани услови за држање и обележавање живих примерака дивљих животиња у заточеништву. Посебно је предвиђено да се живи примерци дивљих животиња могу држати у заточеништву само ако им добробит није угрожена, односно ако им се обезбеде животни услови који одговарају врсти, раси, полу, старости као и физичким и биолошким специфичностима, особинама у понашању, односно здравственом стању животиња. Прописано је овлашћење министра да пропише услове које треба да испуњавају овлашћени обележивачи, начин праћења и контроле процеса обележавања живих примерака дивљих животиња. Прописана је забрана држања у заточеништву живих примерака одређених врста дивљих животиња, осим под условом: 1) да се држе у одговарајућим објектима у саставу зоолошког врта, прихватилиштима и научним установама или другим научним организацијама за потребе биомедицинских истраживања и научних истраживања са циљем очувања врста; 2) да се држе у другим објектима ако се ради о привременом држању ради лечења, опоравка и повратка у природу и/или ако је то у циљу

добробити животиња под условом да ће се примерци држати у складу са прописаним условима, да им је обезбеђена одговарајућа ветеринарска нега и да не постоји опасност по здравље и безбедност људи и животну средину. Правно лице, предузетник и физичко лице које поседује живе примерке дивљих животиња чије држање је забрањено или ограничено у складу са овим законом дужно је да примерке пријави Министарству. Министарство решењем забрањује трговину, промену власништва, даље размножавање пријављених примерака и прибављање нових примерака дивљих животиња, осим у случајевима за које постоји изузеће. На основу решења министарство води регистар правних лица, предузетника и физичких лица која поседују живе примерке дивљих животиња чије држање је забрањено или ограничено. Решење је коначно и против њега се може водити управни спор.

Чланом 26. прописан је поступак издавања дозволе за рад зоолошког врта у складу са Директивом о држању дивљих животиња о зоо вртovima. Правно лице које држи дивље животиње у склопу зоолошког врта дужно је да поднесе Министарству захтев за издавање дозволе за рад зоолошког врта. Дозвола за рад зоолошког врта издаје се на период од четири године. Дозвола се издаје под условом да ли су испуњени услови за држање дивљих животиња у зоолошком врту у складу са овим законом. Уз захтев за издавање дозволе подноси се следећа документација, која садржи нарочито: врсте и број животиња; детаљни план објеката и простора за држање животиња; друге доказе и документацију прописану у складу са овим законом. Испуњеност услова за издавање дозволе утврђује Министарство на основу поднетог захтева и налаза надлежне инспекције. Дозвола се одузима ако зоолошки врт не испуњава услове прописане дозволом. Уколико се у поступку инспекцијског надзора утврди да зоолошки врт или његов део не испуњава услове за издавање дозволе, односно услове прописане дозволом или ревизијом дозволе, Министарство ће: 1) привремено одобрити рад зоолошком врту и прописати временски рок, не дужи од четири године, како би се испунили прописани услови за добијање дозволе и/или 2) зоолошки врт или његов део затворити за јавност. Дозвола се одузима ако зоолошки врт не поступа у складу са условима прописаним у дозволи, односно ако не испуни прописане услове у року из става 8. тачка 1) овог члана. Услови из дозволе могу се променити у року важења дозволе, ако: постоји опасност од настанка штете или настане штета по здравље људи и животну средину; дође до измена закона и других прописа; промене услова у дозволи, услови безбедности на раду захтевају ревизију, односно измену дозволе. Промену услова у дозволи, односно ревизију дозволе врши Министарство по службеној дужности у прописаним случајевима. Министар ближе прописује садржину захтева, документацију која се подноси уз захтев и образац захтева за издавање дозволе за рад зоолошког врта.

Чланом 27. прописано је поступак доказивања порекла примерака строго заштићених и заштићених дивљих врста. Правна лица, предузетници и физичка лица која држе примерке строго заштићених и заштићених дивљих врста морају да поседују доказ којим се потврђује да се ради о: 1) примерцима који су законито увезени; 2) примерцима који су законито стечени пре него што је врста законом заштићена; 3) примерцима пореклом из узгоја у складу са овим законом; 4) примерцима који су пријављени Министарству до ступања на снагу овог закона. Правна лица, предузетници и физичка лица која поседују мртве примерке, делове и деривате животињских врста које су строго заштићене ЦИТЕС конвенцијом дужна су да пријаве поседовање тих врста Министарству ради прибављања потврде. У случају да правна лица, предузетници и физичка лица наследе примерак строго заштићене или заштићене дивље врсте, дужни су да без одлагања о томе обавесте Министарство и прибаве

одговарајућу потврду. Министар прописује услове за поступање са примерцима који су пријављени Министарству до ступања на снагу овог закона.

Чланом 28. прописује се евидентирање и обележавање живих примерака заштићених дивљих врста животиња. Правно лице, предузетник и физичко лице које постане власник живог примерка строго заштићене или заштићене дивље врсте животиња с намером држања у заточеништву дужно је да у року од десет дана по стицању власништва Министарству поднесе захтев за издавање потврде. Потврда се издаје ако подносилац захтева докаже да су испуњени услови прописани овим законом и прописом којим се уређује прекогранични промет и трговина врстама дивље флоре и фауне. Живи примерци строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња обавезно се обележавају у складу са овим законом и прописом о обележавању. Министарство води евиденцију примерака строго заштићених или заштићених дивљих врста животиња. Одгајивачнице у којима се узгајају строго заштићене дивље врсте животиња, могу да врше прекогранични промет у комерцијалне сврхе тих заштићених врста само под условом да се региструју код Секретаријата ЦИТЕС конвенције.

Чланом 29. прописује се узгој строго заштићених и заштићених дивљих врста. Правно лице, предузетник и физичко лице које намерава да узгаја или вештачки размножава примерке строго заштићених или заштићених дивљих врста, дужно је да прибави дозволу у складу са овим законом. Ако Министарство, на основу мишљења научне или стручне организације утврди да узгој или вештачко размножавање одређене дивље врсте представља опасност по здравље људи, добробит животиња или животну средину, Министарство може забранити узгој. Уколико се у поступку инспекцијског надзора у складу са овим законом у току важења дозволе утврди да се узгој или вештачко размножавање врши у супротности са условима на основу којих је дозвола издата, Министарство ће одузети дозволу. Власник дивље врсте животиње обавезан је да осигура да та животиња не побегне у природу и одговоран је за штету коју та животиња проузрокује ако побегне.

Чланом 30. редефинисан је члан 90. у погледу трговине строго заштићеним и заштићеним дивљим врстама у складу са ЦИТЕС конвенцијом и Уредбом Савета 338/97/ЕЗ године о заштити фауне и флоре регулацијом њихове трговине. Правно лице, предузетник и физичко лице које обавља трговину примерцима заштићених врста животиња, дужно је да трговину обавља и живе животиње држи у складу са чл. 86. и 87. овог закона и прописом којим се уређује прекогранични промет и трговина врстама дивље флоре и фауне. Дефинисан је појам трговине који подразумева: продају и куповину, стицање у комерцијалне сврхе, излагање јавности ради стицања добити, коришћење у сврху стицања добити, држање ради продаје, нуђење на продају, потражњу за куповину или превоз ради продаје, најам, размену или било који други вид промене власништва. Приликом трговине примерцима заштићених дивљих врста животиња, продавац, односно власник је дужан да новом власнику преда доказ о пореклу тих врста. Потврде и други акти издати на основу овог закона у сврху трговине заштићеним дивљим врстама могу се користити само за примерке на које се односе.

Чланом 31. врши се прецизирање терминологије, односно измена у циљу побољшања примене одредбе члана 91. Закона у погледу оснивања прихватилишта дивљих животиња. Предвиђено је да Министарство може основати прихватилишта за потребе збрињавања одузетих, заплених или повређених примерака дивљих животиња.

Чланом 32. редефинисан је члан 92. Закона у погледу одузимања и поступања са одузетим примерцима строго заштићених, заштићених и алохтоних дивљих врста у складу са ЦИТЕС конвенцијом и Уредбом Савета 338/97/ЕЗ године о заштити фауне и флоре регулисањем њихове трговине. Примерци строго заштићених, заштићених и алохтоних дивљих врста са којима се поступа супротно одредбама овог закона, одузимају се на прописан начин у складу са овим законом. Трошкове збрињавања одузетих примерака сноси правно лице, предузетник или физичко лице од кога су примерци одузети. У случају када се прекогранични промет врши супротно прописима, а није утврђен прималац, све трошкове збрињавања дужан је да подмири пошилац, превозник или наручилац. Укупан износ трошкова утврђује се на основу извештаја о утрошеним средствима за потребе збрињавања примерака. Накнада трошкова се врши на основу коначне одлуке суда. Међусобна права и обавезе везана за пружање услуга збрињавања одузетих или заплених примерака регулишу се уговором закљученим између Министарства и правног или физичког лица овлашћеног за збрињавање примерака

Чланом 33. редефинисан је члан 93. Закона у погледу поступања са нађеним примерцима строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња. Лице које нађе примерак строго заштићене или заштићене дивље врсте животиње дужно је да одмах обавести Министарство о: 1) пронађеним мртвим примерцима, 2) живим примерцима који су болесни, повређени или који нису способни да самостално преживе у природи. Министарство упућује примерке из тачке 2) ради лечења и опоравка на привремено збрињавање и након опоравка ти примерци се пуштају назад у природно станиште ако се процени да су способни да самостално преживе. Оправдане трошкове транспорта, неге и лечења животиње сноси Министарство. Сви примерци строго заштићених и заштићених врста дивљих животиња обележавају се на прописани начин. Убијени или на било који други начин усмрћени примерци строго заштићених дивљих врста пронађени на територији Републике Србије предају се овлашћеној научној или стручној организацији на препарирање, конзервацију и чување чиме постају покретна заштићена природна добра као делови биолошког наслеђа а који имају научни, образовни и културни значај. Овлашћена научна или стручна организација води евиденцију о примерцима тих врста.

Чланом 34. редефинисан је члан 94. Закона у погледу прекограничног промета, трговине и узгоја дивљих врста у складу са ЦИТЕС конвенцијом и Уредбом Савета 338/97/ЕЗ године о заштити фауне и флоре регулисањем њихове трговине. Министарство издаје дозволе и друга акта којима се одобрава увоз, извоз, унос и износ дивљих врста, њихових делова и деривата, заштићених на основу закона и потврђених међународних уговора, као и за увоз живих примерака алохтоних дивљих врста које нису заштићене. Дозвола се издаје под следећим условима: 1) да је право располагања јединком врсте дивље животиње, гљиве и биљке стечено у складу са законом; 2) да су животиње или пошиљка обележени на прописани начин; 3) да су предузете све мере за добробит животиња током превоза; 4) другим условима прописаним у складу са овим законом. Дозвола се не може издати лицу које је кажњавано за кривично дело илегалног прекограничног промета строго заштићеним или заштићеним врстама дивље флоре и фауне. Дозвола се издаје и за примерке хибрида чији један или оба родитеља припадају строго заштићеној или заштићеној врсти. Забрањен је прекогранични промет дивљих врста ако: 1) се прекогранични промет, укључујући отпрему, транспорт и транзит врши без издате дозволе или потврде; 2) се врши супротно издатој дозволи или потврди, односно дозволи или потврди користи за било који други примерак осим за онај за који је издата; 3) издата дозвола или потврда је лажна,

фалсификована, прибављена преваром или је истекао период њеног важења; 4) се користи лажна, фалсификована или неважећа дозвола или потврда, укључујући и исправу на којој су вршене неовлашћене измене, као основ за добијање дозволе или потврде или за било коју другу званичну сврху. Министарство може укинути дозволу или потврду: 1) ако се, после издавања дозволе или потврде, услед ванредних околности, не може обавити извоз, увоз или транзит у складу са условима наведеним у дозволи или потврди, 2) ако је одлука о издавању дозволе или потврде донета на основу нетачних података. Лицу чија је дозвола или потврда укинута ако се прекогранични промет врши супротно издатој дозволи или потврди, односно дозвола или потврда се користи за било који други примерак осим за онај за који је издата, а имало је сазнање о тачности података, министарство неће издавати дозволу или потврду у наредних годину дана од дана укидања дозволе или потврде. У складу са потврђеним међународним уговорима, а у циљу заштите дивљих врста министар прописује: 1) услове под којима се обавља увоз, извоз, унос, износ или транзит, трговина и узгој дивљих врста; 2) издавање дозвола и других аката (потврде, сертификати, мишљења); 3) спискове дивљих врста, њихових делова и деривата који подлежу издавању дозвола, односно других аката; 4) дивље врсте, њихове делове и деривате чији је увоз односно извоз забрањен, ограничен или обустављен; 5) изузетке од издавања дозволе и других аката; 6) садржину, изглед и начин вођења регистра издатих дозвола и других аката; 7) начин обележавања животиња или пошиљки; 8) начин поступања са одузетим примерцима; 9) начин спровођења надзора и вођења евиденције; 10) изразу извештаја и др. При увозу, извозу, уносу, износу и транзиту, живе животиње морају се превозити и чувати на начин којим се ни најмање не озлеђује или оштећује њихово здравље или се са њима нехумано поступа, у складу с посебним прописима. Министар може забранити или ограничити увоз одређених алохтоних дивљих врста на основу мишљења овлашћене научне или стручне организације ако: 1) увоз представља опасност по аутохтоне врсте, здравље или безбедност људи; 2) ниво трговине може угрозити опстанак популације дате дивље врсте у природи; 3) нема довољно информација на основу којих је могуће донети одлуку да трговина датом дивљом врстом не угрожава опстанак популације у природи; 4) је проценат угинућа примерака дате дивље врсте у транспорту превисок.

Чланом 35. редефинисан је члан 95. Закона у погледу пријаве прекограничног промета дивљих врста у складу са ЦИТЕС конвенцијом и Уредбом Савета 338/97/ЕЗ године о заштити фауне и флоре регулисањем њихове трговине. Прекогранични промет примерака строго заштићених и заштићених дивљих врста, њихових делова и деривата, као и увоз или унос живих примерака алохтоних дивљих врста обавезно се пријављује царинској служби, у складу са одредбама овог закона и другим прописима. Увозник, односно извозник примерака тих врста, дужан је да о очекиваном времену доласка, односно отпремања пошиљке, као и врсти и количини примерака дивљих врста у пошиљци обавести Министарство и надлежну царинску испоставу 48 сати пре вршења увоза или извоза. Ветеринарско здравствени и фитосанитарни преглед и контролу пошиљки над којима постоји надлежност граничне ветеринарске и фитосанитарне инспекције спроводи се у складу с посебним прописима. Граничне прелазе на којима се може обављати увоз, извоз, унос, износ и транзит строго заштићених и заштићених дивљих врста, њихових делова и деривата, као и услове у погледу њихове опремљености и оспособљености за обављање тих послова, прописује министар надлежан за послове пољопривреде, шумарства и водопривреде уз сагласност Министра. Министарство је дужно да на граничним прелазима информише јавност о условима и начину вршења прекограничног промета строго заштићених и заштићених дивљих врста. Царинска

служба може од царинског декларанта захтевати потврду да предметна врста није под заштитом. Уколико се прекогранични промет примерака строго заштићених или заштићених дивљих врста врши супротно прописаним условима, примерке одузима надлежни инспектор или царинска служба.

Чланом 36. редефинисан је члан 96. Закона у погледу рада царинске службе у складу са ЦИТЕС конвенцијом и Уредбом Савета 338/97/ЕЗ године о заштити фауне и флоре регулisaњем њихове трговине. Царинска служба контролише увоз, извоз, поновни извоз и транзит примерака дивљих врста, а посебно: 1) проверава да ли при преласку границе за примерке постоје важеће дозволе, потврде или друга акта издата у складу са прописом из члана 94. овог закона, или прописана документација друге државе издата у складу са ЦИТЕС Конвенцијом; 2) проверава да ли примерци тј. садржај пошиљке одговара подацима наведеним у попратној документацији у сарадњи са Министарством, овлашћеним научним или стручним организацијама или граничном ветеринарском и фито-санитарном инспекцијом; 3) проверава да ли су испуњени услови за транспорт живих примерака наведени у дозволи, односно потврди; 4) поступа са дозволама и потврдама на начин прописан актом о прекограничном промету заштићених дивљих врста; 5) без одлагања обавештава Министарство о откривању неправилности у вршењу прекограничног промета заштићених дивљих врста или потешкоћа у утврђивању дивљих врста при прегледу пошиљке. Одузете примерке, до окончања судског поступка, царинска служба може да уз сагласност Министарства: 1) сама чува у случају да се ради о мртвим примерцима, деловима и дериватима о трошку лица од којег су примерци одузети; 2) збрине живе примерке код правног или физичког лица овлашћеног од стране Министарства; 3) наложити лицу од којег су примерци одузети да их чува о свом трошку до окончања поступка, али уз забрану располагања. Ако се у поступку царинске контроле утврди да се ради о врстама за које нема увозне или извозне дозволе, одузимају се, а о одузетим врстама издаје се потврда.

Чл. 37. и 38. врши се прецизирање назива и дефинисање Стратегије биолошке разноврсности као дугорочне политике у области заштите и очувања биодиверзитета. Стратегија биолошке разноврсности је основни инструмент за спровођење потврђених међународних уговора у области биолошке разноврсности којим се одређују дугорочни циљеви и мере очувања биолошке разноврсности.

Чл. 39. и 40. допуњен је члан 119. Закона обавезом инспектора да у вршењу инспекцијског надзора над прекограничним прометом и трговином строго заштићеним и заштићеним врстама, као и живим примерцима дивљих животиња сарађује са овлашћеним лицем за издавање дозвола за прекогранични пормет дивљих врста. Овим се врши прецизирање инспекцијског надзора и сарадње са надлежним органом, као и измене у циљу унапређивања вршења инспекцијског надзора (инспекција, полиција, царина). Министарство образује заједничко тело ради обуке службених лица инспекцијских органа, службеника царинске службе и овлашћених полицијских службеника за вршење надзора прекограничног промета и трговине дивљим врстама, у складу са прописима којима се уређује државна управа. Одлуком о образовању заједничког тела уређују се питања програмирања и вршења обуке.

Чл. 41. и 42. врши се прецизирање овлашћења инспектора, односно права и обавеза инспектора из чл. 120. и 121. Закона и усклађивање са предложеним изменама. Такође, прописано је да се спровођење мере забране прекограничног промета, трговине и поседовања примерцима строго заштићених, заштићених дивљих врста укључује следеће

мере: 1) кажњавање трговине и/или поседовања таквих примерака; 2) трајно одузимање таквих примерака или њихово враћање држави порекла.

Чланом 43. у целини је редефинисан члан 123. Закона прецизирањем и изменама одредбе о одузимању предмета и заштићених природних добара. У вршењу надзора над применом овог закона службена лица инспекцијских органа, службеници царинске службе и овлашћени полицијски службеници обавезно изричу заштитну меру одузимања предмета који су употребљени за извршење прекршаја или су прибављени прекршајем, или су настали извршењем прекршаја, или предмете који могу послужити као доказ у прекршајном поступку, кад у вршењу службене дужности сазнају за прекршај. Ови органи дужни су да суд неодложно извести о одузимању предмета и да се старају о чувању тих предмета, уколико овим законом није друкчије одређено. Предмети се трајно одузимају, ако се односе на: 1) примерке строго заштићених, заштићених и алохтоних дивљих врста при вршењу илегалног прекограничног промета, трговине и поседовања на територији Републике Србије, супротно овом закону, прописима донетим на основу овог закона и потврђеним међународним уговорима; 2) предмете, робу или уређаје чија употреба није дозвољена или који су настали, односно којима су извршене недозвољене радње; 3) покретна заштићена природна документа. У овим случајевима овлашћена службена лица могу да наложе чување одузетих примерака, предмета, робе или уређаја, као и покретних заштићених природних докумената, уз забрану располагања, ао трошку лица од кога су трајно одузета. На решење овлашћених службених лица може се изјавити жалба надлежном министру. Са одузетим покретним заштићеним природним документима и дивљим врстама може се поступити и на други примерени начин за њихово очување и заштиту, а на предлог овлашћених научних и /или стручних организација (пуштање у природу, уступање ради трајног држања у заточеништву у некомерцијалне сврхе овлашћеним правним и физичким лицима која испуњавају прописане услове за држање дивљих врста уз потврду, продају и/или презентацију и сл.). Са примерцима строго заштићених и заштићених врста, укључујући њихове делове и деривате, који су стечени противзаконитом радњом, поступа се у складу са актом из члана 94. овог закона. У случају када је продаја одузетих примерака могућа остварена средства чувају се на евидентном рачуну Министарства, до окончања судског поступка.

Чланом 44. врши се прецизирање одредаба о привредном преступу из члана 125. Закона у складу са предложеним изменама. Такође, предвиђено је да се за привредни преступ, а нарочито у случају понављања привредног преступления, поред прописане новчане казне привредном друштву или другом правном лицу, може се изрећи и заштитна мера забране обављања одређене привредне делатности, а одговорном лицу заштитна мера забране вршења одређене дужности у трајању до десет година.

Чл. 45. и 46. врши се прецизирање одредаба о прекршајима из члана 126. Закона у складу са предложеним изменама. Вредност, статус заштите и број примерака дивље врсте која је предмет прекршаја суд узима у обзир при одмеравању новчане казне. За прекршај, а нарочито у случају понављања прекршаја, поред прописане новчане казне може се изрећи и заштитна мера забране обављања одређене делатности у трајању од три године. Додат је члан 126а о обавезном изрицању заштитних мера у случају прекограничног промета и трговине строго заштећеним и заштићеним врстама дивље флоре и фауне: 1) укидања важећих дозвола и потврда које су издате прекршиоцу; 2) забране издавања дозвола и потврда прекршиоцу у наредних годину дана од дана укидања дозволе; 3) трајног одузимања

примерака који су наведени у укинутим дозволама и потврдама, као и предмета који су употребљени или намењени за њихово извршење, односно који су настали тим извршењем.

Чланом 47. извршена је допуна члана 127. Закона која се односи на прекршај одговорног лица у државном органу, органу територијалне аутономије, органу јединице локалне самоуправе и имаоцу јавних овлашћења, а не прибави сагласност надлежног органа на средњорочни, односно годишњи програм заштите природних добара .

Чл. 48. до 50. предвиђене су прелазне одредбе за усклађивање правних лица, предузетника и физичких лица са одредбама овог закона. Правно лице, предузетник и физичко лице које поседује живе примерке дивљих животиња чије држање је забрањено или ограничено дужно је да примерке пријави Министарству најкасније у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона из (члан 86. став 7). Правно лице које држи дивље животиње у склопу постојећег зоолошког врта, а које до дана ступања на снагу овог закона није Министарству пријавило зоолошки врт дужно је да поднесе пријаву Министарству у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона (члан 86а став 1). Правно лице дужно је да достави Министарству у прописаном поступку програм мера и динамику прилагођавања рада зоолошког врта прописаним условима за период до 31. децембра 2017. године. Правна лица, предузетници и физичка која поседују мртве примерке, делове и деривате животињских врста које су строго заштићене ЦИТЕС конвенцијом да поседовање истих пријаве најкасније 180 дана од дана ступања на снагу овог закона лица (члан 87. став 3).

Чланом 51. прописано је да ће подзаконски прописи за спровођење овог закона бити донети у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Чланом 52. прописано је ступање на снагу закона.

IV СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

За спровођење овог закона нису потребна додатна средства из буџета Републике Србије.

РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊА ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТПКУ

Сагласно члану 167. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС”, број 20/12 – пречишћен текст) предлаже се доношење закона по хитном поступку, с обзиром да би недоношење закона по наведеном поступку могло да проузрокује штетне последице у погледу економичног и ефикасног вршења послова управљања заштићеним подручјима.

С обзиром на комплексност и повезаност материје доношењем закона по хитном поступку обезбеђују се нови законодавни, организационо-институционални и други услови за функционисање система финансирања заштите природе у Републици Србији.